

Posamezna številka 1 Din, mesečno, če se sprejema list v uravi, naročnina 4 Din, na dom in po pošti dostavljen list 5 Din - Celoletna naročnina je 50 Din, polletna 25 Din, četrtletna 13 Din. Cene inseratov podogovoru

PONEDELJSKI

SLOVENE

Uredništvo: Kopitarjeva ul. št. 6/III
Telefon št. 2050 in 2946 — Rokopisi se ne vračajo
Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6
Poštni & k. rač. Ljubljana 15.179.
Telefon št. 2549

Velik govor predsednika vlade

Kar je od včeraj, je danes že staro

Predsednik vlade poziva Jugoslavijo, naj se ne ozira na prošlost, ampak naj gleda v bodočnost

Velikanska javna dela za pobijanje brezposelnosti - Naša varnost na zunaj je zavarovana

Predsednik vlade g. Bogoljub Jevtič je v žej, da obdrži stalen stik med vlado in med vsemi plastmi jugoslovskega ljudstva in tako ustvari razmerje zaupanja med državljani in med kraljevsko vlado, v soboto zvečer imel velik govor, ki so ga prenašale vse jugoslovske in bolgarske radiopostaje. Zgodilo se je pri nas prvič, da je predsednik vlade v nalašč za radiogovor prirejeni izjavi mimo narodnega predstavništva neposredno obvestil narod o načrtih, ki si jih je v blagor države in ljudstva zasnovala njegova vlada. Njegov govor se je glasil:

nie, ki bodo plasirane pri nekaterih večjih domačih in tujih bankah pod ugodnimi pogoji. V kolikor se bo vlada obrnila na domače banke za sodelovanje, in to predvsem štirih velikih državnih denarnih zavodov: Narodne banke, Agrarne banke, Državne Hipotekarne banke in Poštne hranilnice, je njihovo sodelovanje že v naprej zagotovljeno, kakor tudi končni uspeh. Mislim, da ni potrebno še posebej opozarjati na važnost teh javnih del za oživiljenje našega gospodarstva.

Govor predsednika vlade

Zavedajoč se svoje dolžnosti in v želji kraljevske vlade, da o svojem delu vedno daje javnosti potrebna poročila o svojem delu, tako, da lahko z njenim zaupanjem in z njenim sodelovanjem dela za obrambo nacionalnih interesov in varnosti kraljevine na zunaj kakor tudi za urejanje notranje-političnih odnošajev in za napredek celokupnega državnega življenja, sem izredno zadovoljen, da vas lahko na ta neposreden način obvestim o delu vlade, ki ji imam čast predsedovati. Zavest omenjene dolžnosti je še mnogo večja sprico jutrišnjih volitev za izpolnitev senata po vseh banovinah kraljevine.

Ustave narodnega predstavništva, to so narodna skupščina in deloma tudi senat, se morajo po besedilu ustave od 3. septembra 1931 obnoviti se to leto po normalnem in plodonosnem delovanju. Nikdo torej ne more več osporjati, da je naša ri leta stara ustava čvrsta zaslomba in zdrava podaga za pravilno razvijanje našega nacionalnega in državnega življenja, da je ona danes, po strašnih nersejskih dogodkih in po neizmerni nacionalni joletosti za izgubljenim velikim kraljem močna obamba proti vsem mogočim zablodam in zaletanjam.

osnovi. Sicer ni treba misliti, da je sporazum nemogoč, toda dosedanje izkušnje in dejanski položaj Evrope nam daje mnogo upov, da se bo v kratkem času na boljše obrnilo.

Rimska priporočila

Ko govorimo o povojnem razvoju mednarodnih odnošajev, moramo na vsak način zabeležiti važno dejstvo, ki ga predstavljajo v Rimu dne 7. januarja t. l. od Mussolinija in Laval podpisani sporazumi. Pozdravljajoč sporazum med tema dvema velikima državama v vprašanih, ki se njih samih neposredno tičejo, hočemo od bližje razložiti samo oni sporazum, ki se nanaša na položaj v srednji Evropi in sicer na vprašanje republike Avstrije.

Francoški zunanji minister Laval in predsednik italijanske vlade Mussolini sta podpisala protokol, da sporazumno priporočita najbolj interesiranim državam, da sklenejo med seboj mednarodno pogodbo v okviru Zveze narodov, pogodbo, v kateri bi se vse vzajemno obvezale, da spoštujejo neodvisnost in celokupnost njihovih državnih ozemelj. Ravno tako bi se vzajemno obvezale, da se ne bodo vmešavale v notranje zadeve držav podpisnic, da ne bodo dovolili nobene propagande, agitacije, niti da samo poskušajo udeleževati se dejanj, ki bi imela za cilj, da s pomočjo nasilja ogrožajo neodoljivost državnih ozemelj ali da poskušajo spreminjati politični in socialni red na ozemlju katerekoli države podpisnice. Takšno pogodbo naj bi podpisale Avstrija in vse njene sosede, nadalje Francija, Poljska in Rumunija, končno pa še druge sile, ki bi njihova udeležba bila koristna za sporazum vseh.

Priprave na volitve

Objavljenje teh dveh najvišjih ustanov našega avnega in državnega življenja v tem letu je treba razpraviti, ker se bodo osvežile s polnim zaupanjem širokih narodnih slojev v nadi, da bodo odgovarjale najboljšemu razumevanju dolžnosti do držala in do celokupnega jugoslovskega naroda.

Vaša pozornost je bila v zadnjih časih obrnjena na izredno živahno mednarodnopolitično deovanje, ki se nanaša na zelo važne probleme mednarodnega življenja. Ta velika diplomatska aktivnost je še v polnem razvoju, njeni uspehi še niso popolnoma gotovi. Bilo bi prerano, če bi se že sedaj spuščali v njihovo ocenjevanje. Treba bo še nekoliko potrpljenja, da bomo o njih mogli reči končno besedo in oceniti njihov pravi značaj. Venčar pa je koristno, če tudi pri tej priliki iznesem glavne momente tega delovanja v zvezi z našimi nacionalnimi in državnimi interesi.

Niti enega samega nacionalnega interesa ne bomo žrtvovali...

Tako sestavljena konvencija bi bila stvarno samo še novo potrdilo obveznosti za spoštovanje osnovnih načel mednarodnega prava in jasnih predpisov pakta Zveze narodov. Kljub temu pa je z ozirom na posebni položaj Avstrije in na morebitno potrebo še nadaljnjih sporazumov, zelo močno zanimanje nas članov Male zveze in Balkanskega sporazuma. Oba. Mala zveza in Balkanski sporazum sta na svojih sestankih v Ljubljani in Zenevi zavzela stališče, da smatrajo sporazume, sklenjene v Rimu, za tvoren in pozitiven začetek neke splošne politike, ki jo je treba z iskrenostjo pozdraviti, pod pogojem seveda, da se skrbno čuvajo vsi nacionalni in vzajemni interesi.

Naša dolžnost je, da podčrtamo posebno napore Francije in njenega predstavnika ministra za zunanje zadeve, ki je s tem, da se je sporazumel z Italijo, podčrtal tudi pogoje za trajno pomiritev v podonavski kotlini. Kraljevska jugoslovska vlada, ki je v evrstih zavezniških in prijateljskih odnošajih s Francijo, ima razlogov dovolj, da v svoji politiki sporazuma in sodelovanja z vsemi njenimi sosedomi, tudi pri tej priliki, brez da bi ji bilo treba žrtvovati niti enega samega naših nacionalnih in državnih interesov, dobrohotno prešudira vse možnosti, ki bi mogle njeno varnost še bolj utrditi in pomagati k še boljši organizaciji miru. Mirni in samozaveštni smemo torej spremljati nadaljnji razvoj te diplomatske akcije, ki nam lahko prinese znatne koristi, ako bo izpolnjena še z nekaterimi jamstvi za bodočnost.

Težave razorožitve

V organizaciji mednarodnega miru in varstva stojita dva problema v središču diplomatskega deovanja: konvencija o razorožitvi in ohranitev neodvisnosti Avstrije. Oba problema sta za Evropo velike važnosti in življenjskega interesa. O problemu razorožitve so dozdaj brez kakršnihkoli uspehov že leta in leta razpravljali na raznih konferencah v okviru Zveze narodov in danes ni več nobena tajna, da je vsled znanih vzrokov nemogoče praviti v sklad stvarnost z obstoječimi vojnimi obveznostmi, izvirajočimi iz mirovnih pogodb. Teško je računati s tem, da se sploh mogoče dočeti kakšen sporazum in da se podpisne kakšna mednarodna razorožitvena pogodba, ki bi mogla zaustaviti tekmo v oboroževanju, ki je sedaj v polnem razmahu in ki jo vsi narodi le z velikimi težavami prenašajo. Veliki napori, ki se ravno te dni telajo v Londonu, da se v tem vprašanju najde pametna rešitev, potrjuje naše prepričanje, da bo reba, za primer, da bo ves ta trud zaman, iskati amstev za varnost na drugih poljih in na drugi

Belgrajske vesti

Belgrad, 3. febr. m. Dne 8. t. m. se vo vršila tukaj seja plenuma upravnega odbora Glavne združne zveze, na kateri se bo razpravljalo o vseh zakonskih osnutkih, uredbah in pravilnikih, ki so bili poslani centralni združni organizaciji v naši državi.

Belgrad, 3. febr. m. Danes se je tu sestel plenum Združenja vojnih invalidov kraljevine Jugoslavije. Obenemu zboru je predsedoval predsednik osrednjega odbora Božidar Nedić, tajniško poročilo pa je podal tajnik osrednjega odbora Dušan Tomić. Za njim je pa odvetnik Pavle Jovović staval predlog, da naj se izvoli posebna anketa komisija, ki naj pregleda poslovanje osrednjega odbora. Ta predlog je odbor sprejel ter ga predložil v pretres plenumu. Razvila se je burna debata. Nekateri delegati so bili za anketno komisije drugi pa proti.

Za podvig narodnega blagostanja

Eno milijardo za javna dela

Mednarodni položaj Jugoslavije je torej danes takšen, da sme ona v polni zavesti svoje varnosti na zunaj posvetiti se iskanju najboljših rešitev za vprašanja, ki vstajajo v njenem notranjepolitičnem življenju, v prvi vrsti za vprašanje gospodarskega, finančnega in socialnega značaja.

Načrt kraljevske vlade na gospodarskem in finančnem polju je dovolj jasno razvit v vladni izjavi z dne 3. januarja. Toda ta program ne sme ostati mirna črka na papirju, ker to ni namen kraljevske vlade. Kakor vse naše gospodarstvo zahteva hitre odprave, tako je tudi vlada šla nitro na delo v tej imenovani smeri.

Znižanje davkov

Kot najbolj važno smo smatrali vprašanje davkov. Vprašanje ni obstojalo v tem, koliko je država od ljudstva jemala, ampak kako je jemala. Vsled tega je bilo potrebno storiti nekaj, la se nekatere davčne iztirjevalne pretiranosti ublaže in da način plačevanja davkov in kontrola nad zbiranjem državnih dohodkov izvede država la razumen in pameten način. V tem pogledu so zle še naredbe, ki so spremenile § 7 davčne nozele na trošarino. Zatim uredbe o plačevanju taksa ra račune, ki je dozdaj posebno obremenjevala nale trgovce.

Drugo važno vprašanje je oživiljenje gospodarske delavnosti sploh. To vprašanje ni tako pri-

Kako bomo dobili to milijardo?

Za vsa ta dela bo vlada našla izredna sredstva, ne s tem, da bo narod obremenila s kakimi novimi davki, niti s tem, da bi zaprosila za notranje posojilo, niti s tem, da zahteva od Narodne banke, da natisne novega papirnatega denarja. Vsota ene milijarde dinarjev, ki je namenjena za ta javna dela in ki se bo uporabila v dveh letih, se bo našla s pomočjo srednjeročnih obvez-

Nadomestne volitve v senat

Izvoljena lista dr. Marušiča - V poslansko zbornico pride kočevski Nemec dr. Hans Arko

Ljubljana, 3. februarja

Danes so se vršile nadomestne volitve v senat, ki so trajale od 7 zjutraj do 8 zvečer. Udeležitev je bila velika, volilo ni od 429 volivnih upravičencev samo 22. Lista g. Franja Zebota je

no vprašanje, temveč gospodarsko. Z rešitvijo tega vprašanja kraljevska vlada ne bi hotela pomagati enim, da uniči druge. Njen cilj je, da dvigne gospodarsko ves narod. Danes sprejeto dopolnilo in sprememba uredbe o zaščiti kmeta je samo eden izmed ukrepov, ki bodo omogočili, da se vprašanje ureditve in plačila kmetijskih dolgov prične reševati na pozitivni podlagi. Dosedanje uredbe so bile čisto pasivnega značaja z ozirom na narodno gospodarstvo, ker niso spremenile v jedru prav ničesar v gospodarskem mrtvilu, ki je zajel vse stanovne v naši državi, zlasti pa našega kmeta.

Doba širšega razumevanja

Kraljevska vlada želi, da ves narod spozna, da se nahajamo v dobi novih težej, drugačnega razumevanja, širšega razumevanja, širših vidikov in pogledov. Staro preteklost moramo pustiti za seboj. Staro je ono, kar je bilo predvčerajšnjim, danes pa že staro to, kar je bilo včeraj. Mi moramo gledati in tudi gledamo v bodočnost, ne pa v preteklost, ki nas je tako zadržala. S tem duhom je prežeta vladna deklaracija z dne 3. januarja t. l. Ta duh bo vodil kraljevsko vlado v njenem nadaljnjem delu za kralja in domovino.

Belgrajske vesti

Belgrad, 3. febr. m. Dne 8. t. m. se vo vršila tukaj seja plenuma upravnega odbora Glavne združne zveze, na kateri se bo razpravljalo o vseh zakonskih osnutkih, uredbah in pravilnikih, ki so bili poslani centralni združni organizaciji v naši državi.

Belgrad, 3. febr. m. Danes se je tu sestel plenum Združenja vojnih invalidov kraljevine Jugoslavije. Obenemu zboru je predsedoval predsednik osrednjega odbora Božidar Nedić, tajniško poročilo pa je podal tajnik osrednjega odbora Dušan Tomić. Za njim je pa odvetnik Pavle Jovović staval predlog, da naj se izvoli posebna anketa komisija, ki naj pregleda poslovanje osrednjega odbora. Ta predlog je odbor sprejel ter ga predložil v pretres plenumu. Razvila se je burna debata. Nekateri delegati so bili za anketno komisije drugi pa proti.

Proti komisiji so bili tudi delegati iz Slovenije, v imenu katerih je govoril g. Matko Štefe. Skupščina se bo jutri nadaljevala in se bo razpravljalo o spremembi pravil Invalidskega doma, ki se sedaj zida v Belgradu, ter o belgradskem mestnem odboru, ki je razpuščen.

Rim, 3. febr. AA. Agencija Stefani poroča: Snoči sta predsednik italijanske vlade Mussolini in avstrijski državni podtajnik za prosveto Pertner, podpisala italijansko-avstrijski dogovor o kulturnem sodelovanju. Podpisovanju so razen njiju prisostvovali tudi avstrijski poslanik pri Kviralu, prosvetni minister Devecchi, državni podtajnik za propagando Clano, državni podtajnik za zunanje zadeve Suvich in šef kabineta baron Alois. ter višje uradništvo zunanjega ministrstva.

— Naval krvi, srčna tesnoba, zasopljenost, plašljivost, živčna razdražljivost, otožnost, migrena, pomikanje spanja se morejo s »Franz-Josef« grenčico kmašu odpraviti Znanstvene ugotovitve potrjujejo, da se »Franz-Josef« voda uporablja z najboljšim uspehom pri najrazličnejših okoliščinah zaprtja.

Nadomestne volitve v senat

Izvoljena lista dr. Marušiča - V poslansko zbornico pride kočevski Nemec dr. Hans Arko

Ljubljana, 3. februarja

Danes so se vršile nadomestne volitve v senat, ki so trajale od 7 zjutraj do 8 zvečer. Udeležitev je bila velika, volilo ni od 429 volivnih upravičencev samo 22. Lista g. Franja Zebota je

dobila 86 glasov, lista g. dr. Marušiča pa 321 glasov. Za senatorje so izvoljeni dr. Drago Marušič, dr. Albert Kramer in Ivan Pucelj. Dr. Kramerja bo nasledoval v poslanski zbornici g. Ivan Tavčar, g. Pucija pa kočevski Nemec dr. Hans Arko,

Francosko-angleška pogajanja

Sporazum! Anglija in Francija edini o bodoči politiki do Nemčije

London, 3. febr. c. Pogajanja med Francijo in Anglijo so bila po dramatičnem razpletu zadnjih dveh dni nocoj ob 7. uri angleškega časa uspešno zaključena. Sporazum med Anglijo in Francijo je popoln in ob 20. uri je zunanji minister Laval zbranim časnikiarjem v hotelu »Savoie« prečital naslednji komuniké:

Sestanek v Londonu med Francijo in Anglijo je imel za cilj zagotoviti mir v Evropi in sodelovanje med vsemi državami. Obe vladi sta se sporazumeli, da je na vsak način treba ustaviti tekmo v oroževanju. Zato smo na tem sestanku prešli ves polotaj. Ugotovili smo, da se je ugled Zveze narodov silno dvignil in da je vloga, ki jo igra Zveza narodov, odlična in veličanska. Zato sta si obe vladi želeli, ko sta ugotovili ta lep uspeh Zveze narodov in prav tako čestitajo vsem drugim vladam, ki so sodelovale v Zenevi. Anglija in Francija bosta nadaljevali to politiko Zveze narodov s politiko sodelovanja za pomirjenje Evrope.

Kar se tiče rimskih sporazumov, izjavlja vladna Nj. Vel. kralja Jurija V., da je s prisrčnim veseljem sprejela na znanje izjavo, da sta se Francija in Italija zavedli svojega poslanstva, ki temelji na tesnih vezeh sorodstva obeh narodov, in vladna Nj. Vel. s veseljem izjavlja, da bo pri politiki rimskih sporazumov sodelovala. Angleški ministri čestitajo svojim francoskima tovarišema in izjavljajo, da smatrajo delo v Rimu za posledice onih izjav, ki jih je dala Anglija 17. februarja in 27. septembra lanskega leta, da je treba zagotoviti avstrijsko neodvisnost. Zato se Anglija pridružuje k nameri skupnega posvetovalja, če bi avstrijska neodvisnost bila kdajkoli v nevarnosti.

Pričakujemo in želimo, da bomo lahko sodelovali s Nemčijo. Treba pa je poudariti, da večje Nemčije prav tako kot poprej tudi sedaj določila mirovnih pogojev in da teh določil ne more odpraviti enostransko. Vendar pa izjavljamo istočasno, da ne želimo nič bolj kot pogajanja, ki bi Nemčijo privedla v svobodno mednarodno sode-

lovanje. To sodelovanje bi bilo posebno potrebno v obravnavanju političnega razvoja v srednji in vzhodni Evropi, to pa tako, kakor je to predvideno v zapisniku rimskega sporazuma med Italijo in Francijo.

Izjava iz leta 1932 o nemški enakopravnosti je podlaga za nadaljnja pogajanja o razorožitvenem problemu. Obe vladi pa izjavljata, da bi bilo vse to delo končno zelo olajšano, če bi se Nemčija vrnila v Zenevo. Obe vladi sta prepričani, da mislijo vse evropske države enako.

Posebno nevarnost za evropski mir pa predstavlja razvoj letalstva. Obe vladi sta prepričani, da predstavljajo silno nevarnost nenadni napadi iz zraka. Zato predvidevata obe vladi skupno pogodbo glede obrambe v tem slučaju. Obe vladi tudi izjavljata, da bosta zmeraj podpirali tisto državo, ki bi bila nenadno napadena iz zraka. Zelo važna je sklenitev takšne pogodbe med državami zahod. Evrope. Zato sta obe vladi sklenili, da povabita Italijo, Nemčijo in Belgijo, da s Francijo in Anglijo zaključijo tako pogodbo proti nenadnim napadom iz zraka. Zato obe vladi tudi iskreno vabita vse tri vlade, da se čimprej začne pogajanja v tem smislu. Anglija in Francija se bosta takoj še nadalje posvetovali o sklenitvi take pogodbe.

Ko je Laval prečital komuniké, se je obrnil k časnikiarjem in jim podal še sledečo osebno izjavo:

»Sestanek v Londonu je končan. Komuniké pove vse. Poudarjam, da so se pogajanja razvijala v prijateljskem in ganljivem duhu. Po sklenitvi sporazuma o Posarju in po rimskih sporazumih je ta naš londonski sporazum sedaj zgodovinski dogodek v mednarodni politiki in velik korak naprej za zagotovitev mira. Midva s Flaminom oha iskreno želiva, da bi Nemčija pravilno razumela naše vabilo in da bi ugodno odgovorila na poziv, ki ga naslavljamo skupno z angleško vlado. Mi ostanemo skupaj in bomo skupno nadaljevali to delo.«

Družinska žaloigra v Mariboru

Ivan Šušteršič skušal pobegniti iz bolnišnice - Prepeljali so ga v policijske zapore - Protislovja - Zanka se zapleta - Pogreb žrtev

Maribor, 3. februarja.

Strašna družinska tragedija v Gregorčičevi ulici, ki je s svojo zagonetnostjo vzbudila po vsem mestu ogromno zanimanje, je še tudi danes predmet vseh pogovorov med meščani. Ljudje so v petek in večerj trumoma hodili v Gregorčičevo ulico gledat pozorišče žalostnega dejanja, pri katerem sta tako nesrečno končali Ivanka Šušteršič in pa njega mala hčerka Slavica.

V soboto dopoldne se je vršila na Pobrežju v mrtvašnici obdukcija obeh trupel; raztelesenje sta izvršila zdravstveni inšpektor dr. Jurečko in zdravstveni svetnik dr. Zorjan. Navzoč je bil preiskovalni sodnik dr. Turato. Obdukcija je ugotovila na obeh umrlih čisto tipične znake zastrupljenja z ogljikovim monoksidom. Smrt je nastopila šele v jutranjih urah. S tem je očitno pobita trditve Šušteršiča, da bi bil njegov pomočnik že zvečer pozabil zapreti plin. Po obdukciji so položili trupli obeh žrtev v krste ter jih postavili na oder. Ljudje so prinesli mnogo cvetja ter okrasili krste. V petek so bili obveščeni tudi starši pokojne Ivanke, ki živi na Planini pri Rakeku. Pri svojcih se je nahajala tudi starejša hčerka, ki je na ta način bila rešena nesrečne smrti. Večerj je prišel v Maribor oče pokojne Ivanke Šušteršič.

Medtem je krojaški mojster Ivan Šušteršič ostal v bolnišnici samo do večerjnjega jutra. Bil je takoj po prevozu v bolnišnico na videz ves obenem in slab; kakor pa so pripovedovali stražniki, je slabost le kazal. Popoldne je bil že čil ter ga je zašiljal preiskovalni sodnik. Ker je državno pravdnistvo odredilo obligatorni preiskovalni zapor, so Šušteršiča nato v bolnišnici zastražili. Da je bila ta pažnja povsem upravičena, dokazuje dejstvo, da je Šušteršič skušal pobegniti. Večerj jutraj pa so Šušteršiča spravili iz bolnišnice v policijske zapore. Ze sinoči ga je pričel zasliševati vodja kriminalnega oddelka nadzornik gosp. Cajko. Danes dopoldne se je zasliševanje nadaljevalo.

Šušteršič vse taji.

Šušteršič je pri zasliševanju dosedaj izpovedal tri: Prišel je domov v četrtek zvečer proti 21. uri. Videl je v ženi sobi luč ter sklepal, da je doma. Pogledal je skozi okno ter videl pri ženi njenega sorodnika, stražnika Komoveca. Slišal je, kako sta se menila o njem in sicer, kako jo je nagovarjal, naj bi od svojih terjatev popustila nekaj tisočakov. Ko je šel mimo delavnice v prvo nadstropje v svojo sobo, ni opazil nobenega smrdu po plinu. Najbrže radi tega, ker je prehlajen in ima zamašen nos. Kmalu je prišel domov tudi zraven stanujoči brivski pomočnik Dušan Novakovič. Nato je zaspal. Spal je do pol desetih naslednjega dne.

Kaj pravijo priče.

Policija je zaslišala Novakoviča. Pravi, da je samo zadnje tri noči slišal Šušteršiča, kako je prišel domov, preje nikoli. Kritičnega večera, dne 31. januarja, je bil do 23. pokonci ter pisal pismo. Šušteršiča ni slišal. Šele drugo jutro je prišel v svoje stanovanje in se šele okoli četrta v 7 vlegel. »Hotel sem opozoriti ženo jutraj, da sem videl ob 7. ko sem odhajal na delo, v njeni sobi goreti luč. Vrata so bila zaprta, pa sem mislil, da je odšla na trg. Dozdevalo se mi je, da smrdi po plinu, mislil sem pa, da je gospa, pri kateri stanujem, rabila lug. Natančno se še spominjam, da Šušteršiča ni bilo doma, ko sem prišel v stanovanje. Vrata so bila namreč zaprta, kadar pa je on doma, so vrata radi pokvarjene notrane kljube vedno odprta. Saj je 30. januarja slučajno zaprl za seboj vrata, pa jih ni mogel več od znotraj odpreti ter je tekal na zid, da sem mu prišel potem jaz odpret. Tudi ni res, da bi jaz nosil kritično noč težke čevlje v sobi ter da bi bil ropotal sem in tja. Spominjam se tudi, da zvečer pri prihodu Šušteršičeva žena ni imela več luči v sobi.«

Priča Rozalija Virant: »Od meseca novembra leta 1934 imam v najemu stanovanje v Šušteršičevi hiši. Pokojnik živa mi je tožila, da se boji, da jo bo mož res zastrupil s plinom. V času med 3. in 12. januarjem je med 15 in 17 zamašil Šušteršiča dimnik, ki vodi iz njegove delavnice mimo nojih sob in sobe njegove žene. Naslednjega dne je prišla žena k meni ter potožila, da noče v peči goreti, ker je mož dimnik zamašil. Od tega časa ni mogla več v svoji sobi kuriti. Jaz sem ji rekla, da bomo vrgla v dimnik kak težek predmet, da zamašek prebije. Ona pa je rekla: »Tega ne smete storiti, potem me bo mož protel.« Tožila je tudi,

da v nočnem času po 23 čuti v sobi plin in jo radi tega boli glava. Tudi jaz sem parkrat čutila smrad po plinu in sicer vedno ponoči. V drugih sobah ni bilo plinske napeljave, samo v delavnici. Mož je ravnal z ženo brutalno, revica je živel v bedi in pomanjkanju in večkrat sem ji dala jaz tudi hrane.

Rozalija Virant (mlajša) potrjuje izpovedi matere in dostavlja, da je Šušteršič grozil pokojnici nekoč s krojaškimi škarjami ter da se mu je žena komaj umaknila.

Zasliševanje Šušteršiča se bo zvečer nadaljevalo. Kakor sedaj izgleda, se zanjka vedno bolj oči. Dasi je pričakovati, da bo še nadalje vse trdovratno tajil ter zadrževal svojo nedolžnost, vendar so izpovedi priče zelo obtežljive. Tako predvsem izpoved Novakoviča, da je Šušteršič prišel šele jutraj domov in ne zvečer, kakor trdi sam. Značilno je tudi, da je nekaj dni prej vprašal Novakoviča, kje se nahaja njegova gospodinja Virantova, ki je bila v Ljubljani. Tudi Šušteršičeva žena je pisala Virantovi, da se mož zanima, kdaj se povrne v Maribor. — Obtežljivo so tudi izjave Virantove, zlasti glede zamašenega dimnika. Šušteršiča bodo najbrže jutri izročili sodišču.

Pogreb žrtev.

Danes popoldne ob 16 je bil pogreb obeh nesrečnih žrtev iz Gregorčičeve ulice. Mati in hči sta bili vsaka v posebni krsti. Ostali sta pa združeni v skupnem grobu, v katerega so na mestnem pokopališču položili najprej mater in na njeno krsto še malo krsto hčerke. Pogrebu je prisostvovala ogromna množica ljudi.

Zagonetna smrt kmetskega dekleta

»Ponedeljski Slovenec« je 31. decembra lani poročal v daljšem članku o zagonetni smrti kmečkega dekleta na dolenski strani proti Grosuplju in da sta bila kot osumljena aretirana 2 ugodna posestnika. Bila sta aretirana na podlagi neke ovadbe zaradi umora lani izginule Pepce Turnškove. Nato uvedena sodna preiskava je pokazala in dognala, da sta oba popolnoma nedolžna, zlasti ni gospodar, pri katerem je služila Turnškova, imel z njo nobenega razmerja niti ne nikakih sestankov. Prav tako se je pokazalo, da nista bila v nobenem pogledu udeležena pri vlogu v Černetovo trgovino v Dobrujah, niti ne pri drugih dejanjih, ki jih je navedel neki kaznjence iz mariborske moške kaznilnice. Ta je menda sprožil celo preiskavo s svojo neutemeljeno ovadbo. Videti je, da gre za akt osebnega maščevanja proti obema posestnikom. Sodišče je sedaj preiskavo popolnoma ustavilo in je s tem njima dalo popolno zadoščenje. Tudi mi popravljamo omenjeno poročilo ter obema dajemo javno zadoščenje.

Osebnosti

Belgrad, 3. febr. m. V imenu Nj. Vel. kralja so na predlog ministra za vojsko in mornarico kraljevski namestniki postavili za poveljnika 2. peh. polka »Kneza Mihajla« ad-jutanta Nj. Vel. kralja polkovnika Radovana Popovića, poleg njegove redne dolžnosti. Za vojaškega letalskega in pomorskega odposlanca v Rimu topniškega podpolkovnika za generalštabne posle Stojadina Milenkovića, dosedaj vršilca dolžnosti načelnika generalnega štaba bregalniške divizijske oblasti, Za vojaškega odposlanca v Albaniji s sedežem v Tirani pehotnega polkovnika za generalštabne posle Ljubomira Petrovića, dosedaj vršilca dolžnosti načelnika štaba poveljstva bosanske divizijske oblasti. — Upokojeni in prevedeni v rezervno so na lastno prošnjo: sanitetski mornariški polkovnik dr. Ivan Fras in geodetski polkovnik Josip Strekelj Po službeni potrebi pa je upokojen orožniški kapetan II. razreda Ivan Lazar. — Odlikovana pa sta z redom Belegra Orla IV. stopnje upokojeni geodetski polkovnik Josip Strekelj, z redom jugoslovanske krone V. stopnje pa upokojeni orož. kapetan II. razreda Ivan Lazar.

Demonstracije na belgrajski univerzi

Belgrad, 3. februarja. O demonstraciji levičarskih dijakov na belgrajski univerzi, ki je bila v petek, je bilo izdano uradno poročilo, iz katerega posnemamo:

Pred kratkim je oblast konfirirala 15 akademikov belgrajske univerze v Višegradu. V petek zjutraj sta se vrnila od tam rektor belgrajske univerze dr. Djaja in dekan filozofske fakultete dr. Corović, ki sta bila pregledala konfiračnijski tabor ter odšla takoj poročat prosvetnemu ministru.

Medtem pa se je v poslopiju nove belgrajske univerze zbrala precejšnja množica dijakov, med katerimi je bilo nekaj levičarskih ekstremistov, po večini pa so bili dijaki, ki so prišli na predavanja in izpite. Levičarji so zabarikadirali glavna vrata poslopija in pričeli demonstrirati. Ko se je rektor vrnil od prosvetnega ministra, so ga levičarji pozvali, naj pride v poslopije in jih obvesti o rezultatu svojega potovanja v Višegrad. Rektor pa je to odklonil in zahteval od njih, naj odpro vhod na univerzo. Demonstranti pa tega niso hoteli in so nadaljevali z izgradi do 13. Ob 14 je univerzitetni senat stavil študenskim ultimatum, naj v teku pol ure zapuste poslopije, sicer bo stopila v akcijo policija. Dijaki so pisмени ultimatum strgali. Ob 15.30 pa je policija, potem ko je zaman poskušala odpreti zabarikadirana vrata, prišla v poslopije skozi pritlično okno, nakar so se demonstranti umaknili v prvo nadstropje, stopnice pa so zabarikadirali s klopmi in mizami, ki so jih prinesli iz učilnic. Policiji se je naposled posrečilo, da je zavzela tudi prvo nadstropje, nakar so se dijaki umaknili v drugo nadstropje. Policija jih je ves čas pozivala, naj se pomirijo in zapuste poslopije, vendar zaman.

Okrog 16 se je iz neke skupine dijakov zaslišal klic, da je neki demonstrant ranjen. Policija je takoj zahtevala, da dijaka izpušče doli zaradi zdravniške pomoči, toda demonstranti so to odklonili. Ko je prišel zdravnik gori, je bil ranjenec že mrtev.

Demonstracije so trajale vse do 21 zvečer. Tedaj pa so demonstranti poslali tri svoje tovariše, da bi se pogajali za svobodno izhod. Policija pa je zahtevala, da se morajo brezpogojno vdati. Ob četrta na 11 so dijaki sporočili, da bodo brez odpora zapustili poslopije. Eden za drugim so prihajali v vežo, kjer so vsakogar aretirali. Ob tej priliki se je izkazalo, da je bilo na univerzi kakšnih 500 dijakov, od katerih pa je večina prišla na predavanja in izpite in ni sodelovala pri demonstracijah. Večino so policijski organi takoj izpustili, kakih 60, med katerimi so sami znani komunistični ekstremisti, pa so odpeljali v zapore. Med aretiranimi je tudi znana komunistka Galogaža, ki pa sploh ni dijakinja.

Ko so dijaki izpraznili poslopije, je prišla na lice mesta sodna komisija, ki je naletela povsod na samo razsulo. Skoraj vsa oprema po predavalnicah je uničena, nekeje so demonstranti celo začeli podirati zid, da so lahko metali opeko na policijo. V neki pisarni v 11. nadstropju pa je komisija našla na klopi mrtveca, in sicer znanega komuniste jurista Mirka Srzentića.

Policija je utrpela hude žrtve. Hudo so ranjeni poveljniki policijske straže Tkalcčević, ki je dobil hud udarec s topim orodjem pod levim očesom v trenutku, ko je hotel vreči bombo za solzenje, dalje šef policijskih agentov Tasić, ki je dobil težke notranje poškodbe ter policijski agent Friederman, kateremu so izbili vse prednje zobe ter izkazali nos in čelo. Poelg njih sta huše ranjena še dva orožnika, okrog 10 policijskih stražnikov pa je utrpelo lažje poškodbe.

Dosedanja preiskava je pokazala, da so bili študentovski nemiri organizirani v novi dijaški menzi, kjer je policija pri preiskavi odkrila tajno komunistično organizacijo in zaplenila mnogo komunističnega materiala. Policija je menzo zaprla.

† Dr. Franc Zbašnik

Na svečnico popoldne je v Ljubljani umrl g. dvorni svetnik in ravnatelj v p. dr. Fran Zbašnik. prihljubljeni pripovednik in kritik. Pokojnik se je rodil 1. oktobra 1855 v Dolenji vasi pri Ribnici ter je dosegel torej skoraj starost 80 let. Osnovno šolo je obiskoval v domači vasi in v Kočevju, gimnazijo v Ljubljani, kjer je maturiral leta 1877, pravo pa v Gradcu, kjer je promoviral leta 1883. Služboval je najprej pri deželnem sodišču v Ljubljani, nato pa v politični službi, nato pri deželnem odboru v Ljubljani, od leta 1918 pa zopet v drž. službi.

Pesmi je pričel pisati v Stritarjev »Zvon« ter je postal znan po svojih trioletih, to je v obliki pesmi, ki je pri nas razen enega Prešernovega in Gestrinovih ter Zbašnikovih skoraj ne poznamo. Leta 1885 je postal urednik uradnega »Ljubljanskega lista«, od leta 1903 do 1909 pa je uredil »Ljubljanski Zvon«. Napisal je več črtic in prepoveda za »Ljubljanski Zvon«. Napisal je med drugim povesti »Žrtve«, »Priateljstvo in ljubezen in »Zmaga«. V »Ljubljanskem Zvonu« je pisal naj 10 let stalna pročila o predstavah ljubljanske gledališča. Mnogo svojih spisov je objavil tudi v knjižnici »Slovenske Matice«, kakor n. pr. »Iz viharja v zavetje«, dramsko sliko »Sami med seboj«, »Pogreb« in pri Mohorjevi družbi, kjer je izdal povesti »Na krivih potih«, »Boj za pravico«, »Za srečo«, »Bog ga je uslišal«, »Pisana mati« in dr. Zlasti zadnja povest je znana skoraj vsakemu podeželskemu človeku. Bil je tudi sotrudnik Govekarjevega »Slovana«, tržaške »Slovenke«, »Domačega prijatelja« in drugih listov. Del svojih spominov na svojo uradniško dobo je objavil v uradnem glasilu »Naš glas«. Sodeloval je zadnje čase s svojimi feljtoni tudi pri ljubljanskih dnevnikih in pri reviji »Odmevi«. Njegov literarni pomen je zlasti v tem, da je pisal poljudne povesti za ljudstvo, ki ga je rado čitalo.

Pogreb zaslužnega pisatelja bo v ponedeljek ob 16 izpred hiše žalosti v Beethovnovi ulici 9. Blag mu spomin! Žalujoči g. soprog naše iskreno sožalje!

Velik požar

Maribor, 3. febr.

V Cirkovih je proti večeru izbruhnil požar, ki je upepelil doslej štiri hiše s pripadajočimi gospodarskimi poslopiji. Domači in sosednji gasilci požara niso mogli pogasiti in so pozvali na nujno pomoč mariborske požarnike, ki so res ob pol 8 zvečer pridrveli z motorno brizgalno na pomoč. Naknadno se sporoča, da se je posrečilo požar že omejiti. Škoda je ogromna.

Mariborski drobiž

Maribor, 3. februarja.

Smrtna kosa. V bolnišnici je umrl kaznilniški nadpaznik v pok. in hišni posestnik v Studeneh g. Ivan Fabič v starosti 70 let. Pokojnik je bil ugoden in blag mož. Pogreb bo v ponedeljek, 4. febr. ob 3 popoldne iz mrtvašnice v Pobrežju. Blag mu spomin! Žalujočim naše iskreno sožalje.

Magdalenci so proslavili pisatelja Meška. Ob lepi udeležbi številnega občinstva je agila igralska družina Magdalencev v petek zvečer v Zadrudniški banki proslavila 60 letni življenjski jubilej pisatelja Meška z vpriporitvijo Meškove najboljše drame »Mati«. Moramo priznati, da so se tokrat Magdalenci res potrudili ter podali dovršeno igro. Kakor da bi nam Meško sam govoril o domovini in domovinski ljubezni, o materi, ki trpi in se izčrpa v brezmerni ljubezni za svojo dečo, ko ponižana in zapuščena odpušča, tako se nam je zdelo, ko smo sledili igri. Mater je prav dobro podala gđ. Simčičeva, le nekoliko premlada je bila v šminki, pa tudi glasovno. Zelo dober je bil g. Eichmeister v vlogi Milana, istotako je bila dobro podana vloga Ivana, samo kretnje so nekoliko motile. Dobri in prepričevalni sta bili vlogi Tinke in Silve. Ugajal je župnik g. Hameršaka in g. Gračner v vlogi Križnika. Temperamenten je bil eigen Šandor, ki ga je igral g. Medvedič. Tudi vloga tržanke je bila na mestu. K lepemu uspehu Magdalencev želimo, da bi nam podali še več tako dobro podanih iger.

† Franc Stupica

Ljubljana, 2. februarja.

Pred dobrim poldrugim letom je »Slovenec« priobčil lep članek o jubileju g. Frana Stupice, veletrgovca z železnico, ki je novembra 1933 slavil 40 letnico uspešnega dela. V soboto pa bi gospod Fran Stupica obhajal s svojo vzgledno soprogo srebrno poroko. Toda v petek ob 23 je g. Fran Stupica izdihnil, previden s sv. zakramenti. Ne samo njegova družina, za katero je vzgledno skrbel in ne samo slovenski trgovski svet, za pokojnim Franom Stupico žaluje vsa javnost.

Pokojnik se je rodil na Viru pri Domžalah pred 63 leti. Njegov oče je poslal dečka v Ljubljano na gimnazijo, toda mladi Fran je že zgodaj kazal večje zanimanje za praktično življenje in za trgovstvo, zato je prestopil iz gimnazije in tedanjo Mahrovo trgovsko šolo. Kot mlad sotrudnik je vstopil v nekdanjo Hammerschmidtovo železninsko trgovino, kjer se je kmalu uveljavil in se leta 1893 osamosvojil. Leta 1906 pa je sam prevzel Hammerschmidtovo trgovino ter je kupil tudi vse zalogo.

Svojo trgovino je razvil g. Stupica nato v eno največjih podjetij te stroke na Slovenskem.

Mnogo se je udeleževal tudi v javnosti, zlasti v trgovskih organizacijah. Pomembno so njegove zasluge za ustanovitev Trgovske akademije, »Trgovskega lista« in Velesojma. Bil je več let odbornik in predsednik Gremija trgovcev ter je dosegel v tej svoji funkciji velike uspehe za trgovski stan, enako kot odbornik Zveze trgovskih gremijev. Svojo podjetnost je izkazal tudi kot ustanovitelj centralne nakupovalnice za železo in tvornice verig v Lescah, katere predsednik je bil.

Osebnost je bil vedno kulanten in lojalen, praktičen katoličan, finega in lepega nastopa ter blagega srca. Naj mu sveti večna luč! Žalujočim naše globoko sožalje!

Pogreb gosp. Frana Stupice bo danes, t. j. v ponedeljek popoldne ob pol 3 izpred hiše žalosti. Gledališka ulica št. 11.

JDA »Savica« poziva svoje članice, da se udeležijo pogreba g. Fr. Stupice, očeta tov. Marije Stupice. Pogreb bo v ponedeljek ob 14.30 iz hiše žalosti Gledališka ulica 14. — Odbor.

LJUDSKA UNIVERZA V LJUBLJANI

IV ponedeljek ob 8 zvečer predava v dvorani Delavske zbornice g. univ. doc. dr. Škerlj Božo o raznih in razlikih. Vstopnine ni. Predavanje bo spremljano s slikovnimi slikami.

Od Soče čez Zilo

Dva Slovenca konfinirana v Airiko

»Istra« poroča: Število črnovrških aretirancev se vedno bolj manjša. Od časa do časa se izve za usodo tega ali onega, ki se po dolgi muki in trpljenju v zaporih vendar spremeni na slabše ali boljše. Tako smo zvedeli nadaljne podrobnosti o že povsod znanih črnovrških aretacijah, zaradi katerih je še sedaj ljudstvo razburjeno.

Po novem letu sta bila dva postavljena pred goriško konfinacijsko komisijo in sicer Rudolf Karel, posestnik iz Lomov pri Črnem vrhu, ki je bil obsojen na tri in pol leta konfinacije, ter Čuk Anton, posestnik iz Predgriz pri Črnem vrhu, ki je bil obsojen na tri leta konfinacije. Oba konfiniranja sta poročena. Prvi ima pet nepreskrbljenih otrok in ženo, drugi zapuščča tudi številno in nepreskrbljeno dečo, razen tega je še invalid in mu manjka roka. Vsi se čudijo, kako so mogle oblasti naprtiti temu mirnemu človeku tako občutno kaznen. Čuk se sploh nikoli ni pečal s kakšno politiko in je živel čisto zase, ves samo za svojo domačijo. Pravega vzroka konfinacije nihče ne ve. Do danes so konfinacije pošiljali na razne otoke in ni bilo nikoli slišati, da bi politične kaznjence pošiljali tudi izven Italije. Kot pa se da sklepati iz poročila, sta Čuk in Rudolf odpeljana iz Gorice čez morje

v afriške kolonije, kjer bosta morala odsedeti vsa konfinacijsko dobo.

Druge štiri črnovrške aretirance je doletela mnogo milejša usoda. V teku enega meseca so bili izpuščeni iz koprskih zaporov še sledeči: Ivan Lampe, Jakob Korenč, Dominik Požanel, vsi iz Črnege vrha in Jakob Hladnik iz Lomov pri Črnem vrhu. Jasnno je, da so se z veseljem zopet vrnili v domačo vas po tolikem času odsotnosti in tolikem trpljenju. Dolgi meseci, ki so jih prebili po raznih ječah v Gorici, Vidmu in Kopru, gotovo niso ostali brez vsakih sledov in ohranili bodo še dolgo spomin na to, kar je bilo.

Ostale tri aretirance, in sicer Pivka Franca, Reja Franca in Rudolfa Jakoba so po daljšem zaporu v koprskih ječah poslali najprej v videmske zapore in od tam so bili prepeljeni v Rim, kjer so baje zaprti v znani »Regina Coeli«. Ta pot nam jasno pove, kje se bo njih »usoda končala. Postavljeni bodo pred posebno sodišče. Gotovo bo treba precej časa, predno bodo prišli na vrsto, saj je znano, da ima omenjeno sodišče vedno polne roke dela. Ni izključeno, kot se je skoro vedno godilo pri vseh procesih, da bodo pretekli dolgi meseci. Mlini v Rimu navadno meljejo počasi, a meljejo vedno dalje.

Nedeljski sport

Uspelo gostovanje Celovčanov

Ljubljana, 3. februarja.

Na Svečnico je hockey-moštvo SK Ilirije odigralo prvo tekmo proti Celovčanom, ki so svoj odlični renome v vsakem oziru tudi potrdili. Vsi igralci se odlikujejo z izredno brzino, kar jim omogoča, da neprestano ustvarjajo pred nasprotnikom golom nevarne situacije. Oba internacionalca, Stertin in zlasti Egger, sta igralca odličnih kvalitiet, hitra, odločna in sijajna strelica. Vsekakor je igra, če izvajamo nepotrebna medsebojna obračunavanja, nudila lep sportni užitek.

KAC : ILIRIJA 7 : 1 (1:1, 2:0, 4:5).

Takoj v pričetku igre je Pavletič sijajno preigral štiri nasprotnike in precizno plasiral v mrežo. Gostje se ne dajo zmeti in Egger v protinapadu z nepričakovanim ostrim strelom izenači.

V drugi tretlini pride do izraza tehnična dovršena kombinacijska igra gostov, ki po Egerju in Stertinu dosežejo dva neubranljiva gola.

Zadnji del igre je potekal v znamenju odlične igre Eggerja, ki je sam zabil dva gola, dočim je k tretjemu neposredno pripomogel.

KAC : ILIRIJA 3 : 1. (0:1, 2:0, 1:0).

V svoji drugi tekmi proti odličnemu nasprotniku je Ilirija zaigrala mnogo boljše nego prvi dan in ni mnogo manjkalo, da bi srečanje ostalo nedoločeno. Res je, da se gostje niso mnogo trudili, vendar so jim bili domačini trd oreh. Tudi to pot se je odlikoval Egger, dasi pri streljanju ni imel sreče.

V prvi tretlini so domači prišli do prvega in

edinega uspeha. Gnečo pred golom je izrabil Gogala in kavčuk potisnil v vrata, ki jih je golman zapustil. Do druge tretline je ostal rezultat neizpremenjen. Trajalo je dokaj časa, preden se je gostom posrečilo, da so mimo sijajnega Riharja poslali ploščo v mrežo. Takoj zatem so dosegli vodstvo, ki so ga kljub naprom Ilirije, da izenači stanje, obdržali in malo pred koncem rezultat še povišali.

Pri gostih sta se, kot rečeno, odlikovala zlasti Egger in desni branilec Eggenberger. Nekateri njihovi igralci so pravi umetniki v napravljanju skritih faulov. Ni bilo enkrat samkrat, ko se je naš igralec po uspešnem prodoru nenadoma znašel na tleh, ne da bi sodnik mogel piskati faul.

Od naših igralcev je bil najboljši Pavletič, ki je poleg Gregoriča edini, ki je dosegal goste v hitrosti, glavni odliki tega lepega sporta. Zadovoljil je tudi Žitnik. Odlični je bil tudi Rihar v голу, ki je obranil nekaj sigurnih golov. Obramba je v splošnem zadovoljiva. Kačič je bil boljši od svojega partnerja. Vendar sta oba nekoliko preostala. Velika vrzel v moštvo pa je drugi napad, ki je z izjemo Žitnika prepočasen. Pogostnik in Lombar sta v obeh igrah popolnoma odpovedala. V splošnem je moštvo napravilo vtis, da se je od zadnjega srečanja z Beljačani mnogo popravilo in upamo, da jim bosta srečanja v daljših tekmah v korist.

Prvo tekmo je vodil vodja Beljačanov g. Novak, drugo pa g. Vodišek, oba v splošno zadovoljstvo.

Jugoslovanski motociklistični sport

Zborovanje motociklistov v Mariboru

Maribor, 3. februarja.

Maribor je bil večeraj pozorišče važnega dogodka na sportnem polju — občnega zbora Zveze moto-klubov Jugoslavije. Od 17 včlanjenih klubov je poslalo 7 klubov svoje delegate, ostali pa so se udeležili zborovanja po pooblaščenih. Vodil je občni zbor predsednik industrijalec Edo Funk iz Zagreba.

Tajniško poročilo je podal generalni tajnik dr. Nikola Markovinovič, odvetnik iz Zagreba. Iz nje

govih izvajanj je bilo jasno razvidno, da nazaduje motociklistični sport v naši državi na vsej črti. Krivda leži v prvi vrsti na fiskalnih obremenitvah motornih vozil. Zveza motoklubov šteje 17 članov. Članstvo klubov pada, še bolj nazaduje število vozil. S povišanjem taks na sportne prireditve je nazadovale tudi število tekmovanj. Radi tega so tudi denarne razmere posameznih klubov slabe in nekateri ne morejo več izpolnjevati vseh obveznosti napram Zvezi. Slednja je šla klubom na roko, da

Podzemeljsko bogastvo primorske Slovenije

Italija, ki danes vlada nad zemljo slovenskega Primorja, je sama na sebi revna na podzemeljskih zakladih. Zato ji podzemeljsko bogastvo slovenskih krajev dobro služi. Sicer je res, da tudi slovenski del nima bogve koliko rudninskega bogastva. Toda Idrija pomeni veliko bogastvo; saj pridobivajo v idrijskem rudniku na leto po 5000 stotov živega srebra, kar pomeni 20 milijonov lir na leto. To živo srebro slovi po vsem svetu, ker je kemično najbolj čisto. Tako je tudi slovenska Idrija z rudnikom zaslovela po vsem svetu. — Na Vipavskem so pred kakimi 40 leti zasledili živo srebro okrog St. Vida in Mauč, vendar se to ni še nič razvilo. Pač pa je zelo važen rudnik za svinec in cink v Rablju, kjer so v srednjem veku kopali še zlato in srebro. V Rablju dobe na leto kakih 250.000 stotov rude, katero pa izkorišča angleška družba, ki ima v rokah tudi koroško Mežico na jugoslovanski strani.

Premoga ima vsa Italija silno malo. To se najbolj razvidi iz dejstva, da je ena petina vsega italijanskega premoževnega bogastva v — slovenski zemlji! Tu imamo tri večje premoževnike, ki pa vsi skupaj vendarle še niso v nobeni primeri n. pr. s Trbovljami. Važen premoževnik je vsekakov v Labinju v Istri. V Vremah na Pivki so kopali premog že pred vojsko. Znana je še nesreča leta 1913, ko je voda zalila v rovu 9 delavcev. Sedaj je ta rudnik last družbe »Arsar«. Vsak dan 200 delavcev nakopile do 200 kvintalov premoga. — Premogovnik v Pontabiju je bolj slab. Dela le 50 delavcev. Naldišča premoga so našli tudi v Idrijski dolini, po Brdih in na Vipavskem. Toda nikjer ni močnih žil.

Svetovno znan pa je zopet nabrežinski marmor, ki od njega živi pol Krasa. Na ozemlju od Devina do Repentabra — vse sam marmor. Na leto ga nalomijo do 7000 kub. metrov. Cena pa znaša do 1000 lir za kub. meter. Ko bi večina tega denarja ne šla v druge žepe, bi se temu rudstvu kljub težkemu delu ne godilo preslabo.

Če omenimo še, da je veliko podzemeljsko bogastvo tudi v Pistojski jami, katere slovi po širnem svetu in donaja vsako leto milijone — vidimo, da naša goriška Slovenija, dasi ni bogve kako bogata, za sicer revno Italijo pomeni vir lepih dohodkov. Ko bi le slovensko ljudstvo v teh svojih krajih bilo deležno dobrot svoje rodne zemlje!

★

Dva požara v Vrtojbi. Pretekli teden je v Vrtojbi pri Gorici dvakrat gorelo. Silen požar je divjal v hiši Ane Gortan v Vrtojbi št. 2. Požar je uničil hišo in skedenj z vso opremo in senom. Škoda je 10.000 lir. — Francetu Martinu je požar uničil gospodarska poslopja. Škoda je 15.000 lir.

Tihotapske zadeve. Pred tržaškim sodiščem so se zagovarjali zaradi tihotapstva 5 konj iz Jugoslavije v Italijo: Lojze Rupnik, Franc Rupnik, Matevž Rupnik, Stanko Rupnik, Jože Dekleva, Anton Bajc, Jakob Mejak, Stefan Stegel, Vinko Simičič, Jožef Kombič. — Sodišče pa je vse oprostil, ker so dokazali, da so bili konji poštno kupljeni.

Tako naokrog

V ljudski soli smo nekda brali poučno povestico iz živalskega življenja. Tiči so namreč nekake dne postali navdušeni športniki in so priredili tekmo, kdo bo najvišje letel. Kje in odkod so »startali«, ni bilo zapisano, ampak samo to, da so se dvignile cele jate v višave. Kolikor višje pa so leteli, torej manj jih je vzdržalo, dokler ni močnejši orel vseh nadkrilil. Ko pa niti orel ni mogel več višje, je prhutnil izpod njegove perotnice mali palček, ki se je bil pod orlovo perotnico skrčil, da ga je orel nesel s seboj in se je dvignil še nekaj metrov nad orla. Tiči so se pa prebrisane mu palčku samó smejali in so mu dali zasmehljivi pridevek »kraljiček«, ker malega sleparja niso hoteli priznati za svojega pravega kralja. Pravi kralj je ostal — orel!

Ne vemo, ali otroci to povestico tudi še danes bero ali ne. Če je ne, je res škoda, ker nobena povestica menda ni za današnje dni tako primerna, kakor je ta. Palčkov in podobnih pritlikavcev namreč frfota dandanes med nami, okoli nas in nad nami toliko, da človek že nobenega orla več ne vidi!

Palček-kraljiček je hotel nekaj biti in se kot nekaj pokazati, kar ni nikdar bil in nikdar ne bo. To željo goji v svojem srcu tudi nešteto primod, ki hočejo svetu pokazati, da so nekaj, kar niso; da pa to pokažejo, se zatekajo pod plašč sijajnega videza in blesteče hinavščine.

Dandanes je videz vse in da si ta »videz« prirobo in, če mogoče, tudi ohranijo, počno ljudje neverjetne budalosti.

Takrat, ko so se ljudje še delili na »plemenite« in na »neplemenite«, so se plemenitši oblekli v posebne obleke, da so se razločevali od »navadne sodrge«, in so živeli čisto po svojih običajih in navadah. Plemeniti ljudje tedanje dobe so pa uživali tudi posebne pravice in vse se je oziralo nanje, kaj delajo in kako, da bi jih posnemali in

s tem vzbujali videz, da so tudi oni »plemeniti« in torej nekaj »boljšega«. To opicje posnemanje je šlo zlasti glede obleke tako daleč, da so celo s posebnimi postavitmi morali določevati, kaj sme »navaden« človek obleči in kaj ne, ker so hoteli razliko med stanovi za vsako ceno tudi za videz ohraniti — tako so bili palčki-kraljički ljudem neprijetni. Danes takih postav ni več in zato so se »kraljički« razmnožili, da jih je več kot peska ob morju.

Ni še posebno daleč za nami doba, ko so se »imenitni« ljudje najbolj zanimali za lepe konje in pse, nekoliko pa tudi za lepe umetnosti. Temu zanimanju se je kasneje pridružil še zanimanje za šport; za šport so pa gojili tudi konje in pse in ne za mešetarske dobičke. Konje so pa preizkušali na dirkah in kdor je hotel kaj veljati v »družbi«, se je moral tudi zanimali za veljaste dirke ali pa za pasje rodovnike. Slava pa, ki so jo prinašali bogatim plemenitšem še bolj plemeniti konji in psi, pa ni dala miru raznim »kraljičkom«, ki so trumoma vrela na konjske dirke v posebnih oblekah, bolj pajcem podobni kakor ljudem, se tam sukali okoli ograj kot največji »strokovnjaki«, stavili na konje visoke vsote, pa ne iz ljubezni do športa, ampak iz koristolovstva. pri vsem tem so se pa radovedno in bahasto ozirali okrog, če jih kdo gleda in opazuje — kraljičke!

Konje so dandanes izpodrinili avtomobili, tudi v Ljubljani; samo psi so še ostali, kar so bili — psi. Avtomobil dandanes v Ljubljani ni nič nenavadnega; v avtomobilu se ne vozijo več samo bogati ljudje, ampak tudi čisto priprosti kmetje z njimi vozi. Tudi drva in gnoj že prevažajo z avtomobili. Nekaj tistega sijaja pa, ki se je nekda širil od avtomobilov oziroma od bogastva njihovih lastnikov, je pa le še ostalo. Zato pa se moraš dandanes, če hočeš biti »kraljiček« zanimali za avtomobile, kakor so se plemeniti gospodje in gospe nekda zanimali za konje in pse.

Prizorov, kako se današnji »kraljički« zanimajo za avtomobile, ne manjka nikjer, ne v Mariboru, še manj pa v Ljubljani. V Ljubljano se večkrat pripelje z avtom kakšen tujec in se ustavi, recimo, na Aleksandrovi ali pa na Miklošičevi cesti. Gospodar se ni izstopil, pa se že začne zbirati okoli vozila ljubljanski »avtomobilski strokovnjaki«, seveda sami »kraljički«, ki ogledujejo voz s »strokovnjaškimi« pogledi, dasiravno ne vedo o avtomobilu drugega, kakor da se pregiblje na štirih kolesih, motor pa imajo menda za »gašperčka«, kjer kuha voznik spotoma za svojega gospodarja ali potnika — hrenovke! »Kraljički« hodijo okoli voza kakor mački okoli vrele kaše, ugotavljajo, da ima zadaj številko to in to, da se kovinasti deli svetijo in da so pnevmatike znamke te in te, kar vidi lahko vsak človek, ki zna brati. Še posebno veljavo pa uživa tak avtomobilski kraljiček, če nosi usnjat jopič, »sportno« čepico posebne vrste in prav široke hlače dokolenke — to je »gospod«, je »sportnik«, je »strokovnjak« itd., v resnici pa je samo »kraljiček«! Ali pa — orel...

Enemu vse to? Ker hočejo ljudje nekaj veljati ali ker hočejo drugim »imponirati«! Želja po »imponiranju« je ljudem menda prirojena. Otroci, ki imajo največje veselje nad ropotom in hrúšcem in nad močnimi, pisanimi barvami, ljubijo bobae in pisane vojaške obleke: čaka in sablja morata biti, pa magari je čaka iz papirja in sablja iz lesa. Otrok hoče biti »nekaj«, hoče biti velik in močan, čeprav še na mizo ne vidi, in hoče biti junak, od vsega sveta občudovan. Otrok razbija na boben ali pa kriči in se dere, da obrne nase pozornost, da ga začno ljudje gledati in občudovati. Ta čudna, nepojasnjena otroška želja po uveljavljanju rodi pa še bolj čudne plodove, kakršnim se pameten človek samo smeje, ali pa jih pomiluje.

Nekdanji pravi kavalirji, ki jih današnji naši palčki-kraljički posnemajo samo po njihovem hrklanju in pljuvanju »wie er sich räuspert in wie er spuckt« — habt ihr ihm glücklich abgesehen?

NAZNANJAM PRETUZNO VEST, DA JE MOJ ISKRENO LJUBLJENI, DOBRI SOPROG, OZIR. STRIC IN SVAK, GOSPOD

DR. FRAN ZBAŠNIK

RAVNATELJ OZIR. DVORNI SVETNIK V POKOJU IN PISATELJ

DANES OB 1 POPOLDNE, PO DALJŠI BOLEZNI, V 80. LETU, MIRNO V GOSPODU ZASPAL NA ZADNJE POČIVALIŠČE K SV. KRIZU GA SPREMIMO IZ HISE ŽALOSTI BEETHOVNOVA ULICA ST. 9 V PONEDELJEK, 4. FEBRUARJA 1935 OB 4. URI POPOLDNE

MAŠA ZADUŠNICA SE BO DAROVALA V TOREK 5. FEBRUARJA 1935 OB POL. 8 ZJUTRAJ V ŽUPNI CERKVI MARIJINEGA OZNANJENJA

LJUBLJANA, DNE 2. FEBRUARJA 1935

GLOBOKO ŽALUJOČA SOPROGA TILKA ZBASNIK IN SORODSTVO

Brez posebnega naznanila

je znižala verifikacijske pristojbine od 30 na 10 Din, pa je kljub temu število verificiranih članov padlo. Radi nazadovanja sportne delavnosti gine tudi kontakt med članstvom klubov samih. Radi valutarnih komplikacij ni Zveza mogla zadostiti svojim mednarodnim obveznostim, prav tako so bili malenkostni ostali stiki z inozemstvom. Kljub tem težavam je vodstvo uspešno v svoji glavni nalogi: obdržati organizacijo jugoslovanske motociklistike na dosednji višini.

V blagajniškem poročilu, ki ga je podal tajnik, se navaja: Članarino je vplačalo samo 7 klubov. Dohodkov je bilo vsega skupaj 7.767,76, izdatkov pa 7.547,25 Din. Obveznosti dolžnikov so 5.555.—, upnikov pa 11.245 Din.

Zelo zanimivo in značilno je bilo poročilo sportne komisije, ki ga je podal Nikola Bošković iz Zagreba. Iz njega je razviden upravljalni katastrofalni padec našega motociklističnega sporta. Leta 1931. je bilo v državi 3250 motornih koles, 20 motociklističnih klubov s 1550 člani ter 750 prijavljenih tekmovalcev. Leta 1932. je stopil v veljavo zakon o progresivnem obdavčenju motornih vozil ter je bilo nato koncem leta 1932. v državi vsega le 2300 motociklov, klubi so šteli 828 članov s 362 verificiranimi tekmovalci. Leta 1932. se je zaključilo s 358 člani in 234 verificiranimi vozači. Minulo leto kaže naravnost katastrofalno nazadovanje: 17 klubov, 162 motornih koles in 17 tekmovalcev. Vse sportno motociklistično delo v državi je opravilo tedaj omenjenih 17 tekmovalcev. Z lepimi uspehi, ki so jih dosegli na mednarodnih srečanjih v državi in inozemstvu, so sicer na zunan prikazali razvoj našega motociklističnega sporta kot izreden, v resnici pa je v tem pogledu pri nas žalostno. Šest klubov je priredilo 12 sportnih prireditiv, od tega 5 dirkališnih in 7 cestnih. Imamo navdušenih sportnikov in sijajen tekmovalni naraščaj, žal pa nimamo sportnega materiala — motornih koles, ki so predpogoji za razvoj motociklističnega sporta.

Po razrešilnicah, ki jih je predlagal nadzorni odbor in sklepu, da se vrši prihodnji občni zbor v Osijeku, so se vršile volitve. Predsednik Edo Funk, I. hrv. motoklub Zagreb, I. podpredsednik dr. Teša Bogosavljevič, Belgrad, motoklub, Belgrad, II. podpredsednik Rudolf Rukavina, I. hrv. motoklub, Zagreb, III. podpredsednik Jaka Gorjanc, Motoklub Ilirija, Ljubljana, generalni tajnik dr. Nikola Markovinič, I. hrv. motoklub, II. tajnik Viljem Bukšeg, I. hrv. motoklub, III. tajnik Vekoslav Kepec, MK Ilirija, Ljubljana, blagajnik Jan Dresner I. hrv. motoklub, vodja sportne komisije Nikola Bošković, I. hrv. motoklub, arhivar Ivo Strban, I. hrv. motoklub, odborniki: Anton Antončič, predsednik motokluba Maribor, Janez Jerman, MK Ilirija, Ljubljana, Mihajlo Viktorovič, MK Belgrad, Vasilav Jirasek, I. hrv. MK, Oto Crepinko, motosekcija Peruna, Maribor. Nadzorni odbor: Marko Knez, I. hrv. MK, dr. Otmar Veselko, I. hrv. MK, Jakob Cigler, MK Hermes, Ljubljana.

Ob zaključku je predlagal predsednik Funk, naj bi priredili vsi motoklubi skupno vožnjo na Oplenec. O predlogu se je razpravljalo ter se bo skušal odobiti od ministrstva za promet do Zemljna brezplačen prevoz motornih koles.

Smučarske tekme za prvenstvo GZSP

Na praznik in na nedeljo se je vrnil v okolici Lesca na Gorenjskem prvi del tekmovalcev za prvenstvo Gorenjske zimskosportne podzveze. Ta prvi del tekmovalcev je obsegal tek na 18 km. Tek je zahteval od tekmovalcev dosti napora, zlasti vsled slabih vremenskih prilik. Na solčnih krajih je bil sneg namreč vlažen, v senci pa suh in za-

mrazjen. Organizacijo je izvedel brezhibno S. K. Lesce.

Rezultati:

1. Knap Leo (Ilirija), 1.27.23;
2. Smolej Frane (handikapiran vsled težkega dela v tovarni) 1.28.45;
3. Janša Joško (Ilirija) 1.29.15;
4. Jakopič Albin (Dovje-Mojstrana) 1.29.30;
5. Jakopič Avgust (Ljubljana) 1.30.20;
6. Klančnik Alojz (Dovje-Mojstrana) 1.32.55;
7. Bervar Nani (Ljubljana) 1.32.51.

Zvečer je bil v hotelu »Legate« pozdravni večer tekmovalcev z nagovorom predsednika podzveze Jožeta Zupana.

Tekmovanja so se v nedeljo nadaljevala s skoki za kombinacijo za prvenstvo podzveze. Dasi je veter tekmovalce zelo oviral, so bili doseženi razmeroma dobri rezultati. V kombinaciji si je priboril prvo mesto Pribošek Frane (Ilirija) z 265,9 točkami (s skoki 31 m, 31,5 m), drugi je bil Jakopič Albin (Dovje-Mojstrana) z 261,9 točkami (30 m, 31 m), tretji Jakopič Avgust (Ljubljana) z 253,6 točkami, četrti Rabič Miha (Dovje-Mojstrana).

Pri tekmah v skokih je dosegel prvo mesto Klančnik Karol (Ljubljana), 146,1 točk; 2. Beve Edo (Ilirija) 143,7 točk; 3. Torkar Jože (SK Lesce) 136 točk, 4. Bručan (Ilirija) 105,5 točk. Propagandne skoke je zelo oviral veter, ki tekmovalcem ni pripuščal, da bi pokazali svoje pravo znanje. Prvo mesto je dosegel Jakopič Albin (Dovje-Mojstrana) 145 točk, 2. Jakopič Avgust 141,5 točk, 3. Pribošek (Ilirija) 139,5 točk.

Ob 16.30 je bila razglasitev rezultatov. Predsednik podzveze je pozdravil navzoče, nakar je tehnični referent podzveze, g. Boris Šega, razglasil rezultate. Tekmovalci, ki so dosegli prva in druga mesta, so prejeli lične diplome, delo akad. slikarja Kotnika iz Bohinja.

Drugi del tekmovalcev se bo vršil 24. februarja na Rožni nad Jesenicami in bo ob enaki udeležbi naših najboljših tekmovalcev nudil nedvomno enako zanimiv užitek.

V Celju

se proda hiša z zelenjavnim vrtom, na lepem prostoru, 10 minut od mesta, s 4 dvosobnimi stanovanji s stranskimi prostori, elektrika vpehjana, vodovod. — Cena 160.000 Din. Ponudbe naj se pošljejo na ABC, Zagreb, Ilica 31.

Stiskalnica

dvojnoročna, frikcijska, za vreteno s 120—200 mm vretenčne moči — iščem v nakup. — Ponudbe pod »Srebro«, Zagreb, Ribnjak 3.

Trgovina sadja

in zelenjave, na prometnem kraju v Zagrebu, s stalnim krogom odjemalcev, že dolgo vpeljana — se zaradi odhoda v inozemstvo proda. Zasluzek čistih 30 odstotkov. — Vprašati: Rubčić, trgov. sadja, Martičeva br. 19, Zagreb.

40 urni tedenski delavnik uvede še letos češkoslovaška vlada, kakor je izjavil ministrski predsednik Malypeter. Na ta način upa vlada, da bo mogoče zaposliti 10 do 15 odstotkov sedaj brezposelnega delavstva.

ZASTOPNIKI

spodobni, agilni, z lepim nastopom — se iščejo za prodajo originalnih angleških štofov za vsa sreska mesta v Sloveniji in v Prekmurju.

Obširne ponudbe s sliko poslati na Publicitas d. d., Beograd pod »Stalna i sigurna zarada«.

Tužnim srcem naznanjamo, da je naša ljubljena soproga, mati in teta, gospa

Ivanka Šimnic

soproga trg. potnika

dne 2. t. m. po dolgotrajni težki bolezni, previdena s svetotajstvi, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb drage pokojnice bo v ponedeljek, dne 4. februarja 1935 ob 3/4 8. uri popoldne iz hiše žalosti, Rimska cesta 23 na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 2. februarja 1935.

SIMNIC PETER, soprog.
GUSTA, PETRINA, PETER, ALBIN, SLAVKO, otroci.
in ostalo sorodstvo.

NAZNANJAMO, DA JE PREMINUL NAS SOSTANOVITELJ, DRUŽABNIK IN POSLOVODJA, GOSPOD

FRAN STUPICA

VELETRGOVEC

KI GA OHRANIMO V TRAJNEM HVALEZNEM SPOMINU.

BLAGOPOKOJNIKA SPREMIMO DANES OB 14.30 NA POKOPALIŠČE K SV. KRIŽU.

CENTRALA ZA STARO ŽELEZO
DRUŽBA Z O. Z.

LJUBLJANA

Potrta neizmerne žalosti naznanjam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš iskrenoljubljeni in nenadomestljivi soprog, oče, svak in stric, gospod

IVAN LESKOVEC

trgovec in posestnik

v soboto, dne 2. t. m. po dolgotrajni mukepolni bolezni, previden s tolažili sv. vere bogu vdano preminul.

Pogreb nepozabnega pokojnika se bo vršil v ponedeljek, dne 4. februarja ob pol 4. uri popoldne na domače pokopališče v Šmartnem.

Šmartno pri Litiji, dne 2. februarja 1935.

Globoko žalujoča soproga ANA
ter ZLATNO in FRANCI, sinova.

Potrta neizmerne žalosti javljam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je naša iskreno ljubljena teta in botrica

Franja Zupančič

šivilja na Sv. Petra cesti št. 43

na Svečnico popoldne, po dolgem in mukepolnem trpljenju, previdena s tolažili sv. vere, v starosti 82 let, mirno v gospodu zaspala.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v torek, dne 5. februarja ob tričetrt na 2 popoldne iz mrtvašnice splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 2. februarja 1935.

Žalujoči ostali.

ZDRUŽENJE TRGOVCEV V LJUBLJANI
SPOROČA, DA JE UMRL GOSPOD

FRAN STUPICA

VELETRZEC

IN DOLGOLETNI BIVŠI PREDSEDNIK UPRAVE ZDRUŽENJA TRGOVCEV

POKOJNIKA, TOVARIŠA OHRANIMO ZA NJEGOVO VESTNO IN POZRTVOVALNO DELO V TRAJNEM IN HVALEZNEM SPOMINU

UPRAVA

NAS DOBRI NEPOZABNI ŠEF, GOSPOD

FRANC STUPICA

VELETRGOVEC Z ŽELEZNINO ITD.

NAS JE V PETEK 1. FEBRUARJA 1935 ZA VEDNO ZAPUSTIL

BLAGEGA POKOJNIKA OHRANIMO V TRAJNEM SPOMINU

LJUBLJANA, 2. FEBRUARJA 1935

OSOBE TVRDKE FR. STUPICA